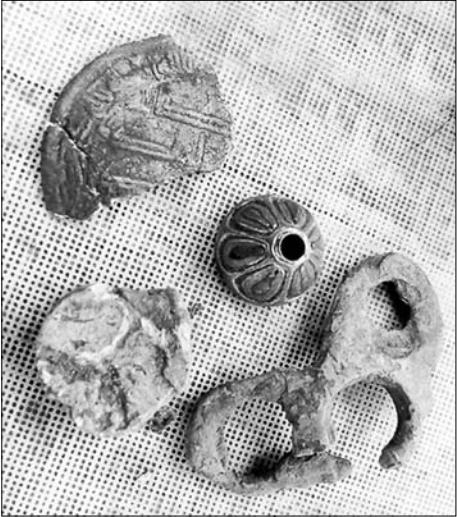


■ Знаходка

Ювелірны цэнтр каля Шуміліна

На мінулым тыдні археалагічнай экспедыцыі выпала вялікае шанцаванне — на Шуміліншчыне быў адкрыты комплекс Кардон, на якім удалося знайсці ажно 600 прадметаў IX—X стагоддзяў: каля 50 дырхемаў, 30 гірак, ювелірныя шалі, гузікі, бранзалеты, пасавыя накладкі, нацельны крыжык скандынаўскага тыпу і ўсходнія пацеркі. Усе рэчы выразна сведчаць пра існаванне шляху «з варагаў у грэкі», які калісьці праходзіў праз гэту мясцовасць.

— Па значнасці і часавым перыядзе, да якога належыць комплекс, гэта адзін з некалькіх найважнейшых помнікаў археалогіі ва ўсёй Усходняй Еўропе. Яго аналагі — Гнёздава на Смаленшчыне ў Расіі і Шаставіца ва Украіне пад Чарнігавам. Цяпер і ў нас ёсць свой помнік таго даўняга перыяду — Кардон! — адзначыла **загадчыца Цэнтра археалогіі і старажытнай гісторыі Беларусі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар Вольга ЛЯЎКО**, якая ўзначальвае экспедыцыю ў Шумілінскім раёне. — Сляды гэтага часу



Прадметы, якія пацвярджаюць, што шлях «з варагаў у грэкі» праходзіў праз Шуміліншчыну.

мы шукалі доўга, сёе-тое траплялася на шматслойных помніках у межах ад VI да XIII стагоддзяў. А тут цэласны аб’ект IX-X стагоддзяў — у той перыяд сюды прыбылі варагі і аселі.

Бранзалеты і накладкі на паясы, матрыцы для адлівання ўпрыгажэнняў,

тыгелькі, у якіх плавілі метал, — усе рэчы, знойдзеныя на раскопках, сведчаць пра стварэнне на гэтым месцы ювелірных вырабаў. Гіргі-разнавесы вырабляліся калісьці паўночнаеўрапейцамі і выкарыстоўваліся для ўзважвання каштоўных металаў.

Калі ўсе прадметы будуць ачышчаны, адшліваны і сфатаграфаваны, іх перададуць у краязнаўчы музей у Віцебск ці ў музей Акадэміі навук, у якіх забяспечаны неабходныя ўмовы для захоўвання такіх рэчаў. Навукоўцы пастараюцца захаваць калекцыю цэласнай.

Вольга Ляўко адзначае, што яны плануюць працягваць раскопкі ў Кардоне, на цяперашні момант гэта паселішча нумар адзін. Яно найбольш поўна раскрывае той перыяд, пра які менш за ўсё вядома ў Беларусі. Даследаванне паказвае, што Віцебскае Падзвінне, якое было самай важнай зонай пры фарміраванні шляху «з варагаў у грэкі», храналагічна апа-рэджвала расійскае Гнёздава, якое вывучалася штогод, пачынаючы з XIX стагоддзя.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ. nina@zviazda.by

АЖЫЯТАЖ У АДДЗЕЛЕ БЯЛІЗНЫ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Зінаіда Аркадзеўна аб’яву пра зніжкі пачула ўчора па радыё. І прыйшла па халадзільнік.

— Не, гэта вялікі, — акідае жанчына позіткам лядоўню вышынёй паўтара метра. — Што я ў ім захоўваць буду? Цяпер запасы на месяц наперад не робяць. Не ведаецца, ёсць меншыя?

Кансультанты ў аддзеле кажуць, што ў дні акцыі добра разыходзіцца свяцільні. А за зніжкамі больш за астатніх сочаць пенсіянеры, каб сэканоміць капейчыну (пасля дэнамінацыі — у прамым сэнсе) на лямпачках ці разетках.

Сервіз для школы

Накіроўваемся ў секцыю посуду. Мяркуючы па звоне каструль і чэргах каля кас, гандаль ідзе на ўра. Дзве жанчыны разлічваюцца за вялікую партыю сервізу: кубкаў і талерак напакавалі на некалькі каробак. «Закупляем посуд для прыватнай установы адукацыі», — тлумачаць яны. У чэку — 320 рублёў. 80 удалося сэканоміць на іншыя патрэбы школы.

Удачлівыя пакупнікі выходзяць з чатырма пакетамі, забітымі пад завязку, запаслівыя — заходзяць з дарожнай торбай, якая, калі што, шмат змесціць.

Жанчын у краме сёння ўвогуле шмат. Асабліва ў аддзеле ніжняй бялізны. Чарга ў прымерачную — восем чалавек. І рухаецца вельмі павольна: дамы набралі карункавых камплектаў у абедзве рукі, бо разумеюць, што наступны шанц трапіць у прымерачную сёння выпадзе не хутка.

Большыя чэргі, бадай, толькі ў секцыі са школьнымі таварамі. Што не дзіўна. Ка-



Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

лі ў звычайны дзень на касцюм, кашулю і чаравікі для хлопчыка пойдзе каля 180 рублёў, то сёння экіпіроўка абыдзецца рублёў у 140.

А вось у секцыі мужчынскага адзення, калі не лічыць некалькіх школьнікаў з мамамі, амаль пуста. Мужчын не цікавяць зніжкі?

— Ды не, што вы! — пераконваюць нас кансультанты. — Вось толькі нядаўна чэргі былі, ад вешалак да са-мых кас. Напэўна, перакусіць пайшлі.

Малады тата Валерый адзін з нямногіх прадстаўнікоў моцнага полу, якія блукаюць сярод паліц з абуткам. Прызнаецца, што насамрэч прыйшоў з жонкай шукаць форму для сына, але заадно вырашыў і для сябе што-небудзь нагледзець.

— Слухайце, вось у аддзеле касметыкі і бялізны да касы не прабіцца, а ў мужчынскіх секцыях — усяго па некалькі чалавек. Мужчыны не сочаць за акцыямі? — цікавімся ў Валерыя.

— Можна, мужчыны проста не такія модныя? — усміхаецца ён.

«У зніжкі не веру»

На апошнім паверсе Марыя і яе дачка Святлана выбіраюць тканіну. Сям’я пры-

ехала на шопінг з Вілейкі і на дзень зніжак трапіла выпадкова. Праўда, пакуль не вельмі ўдала.

— Я шукала сукенку, каб пайсці да сяброўкі на вяселле, але так нічога і не знайшла. Няма ў нас маладзёжнага адзення на 48-мы памер, — дзеліцца Святлана.

У выніку вырашылі па-шыць сукенкі самі. Балазе мама Марыя — майстар у гэтай справе. Засталося толькі вызначыцца з колерам будучага ўбору: Святлана вагаецца паміж фуксіяй і марской хваляй.

Галіна і яе муж Анатоль — мінчане. Ва ўнівермаг з суседняга мікрараёна яны прыехалі спецыяльна дзеля зніжак. Канкрэтнага спісу пакупак няма — проста зайшлі аглядзецца.

— Мы ў цэнтральныя крамы ўвогуле рэдка ездзім, — кажа Галіна. — Звычайна побач з домам усё купляем.

Анатоль круціць у руках скуруную сумку з цэннікам і прызнаецца, што ў зніжкі ён, калі шчыра, не надта верыць.

— Усё гэта маркетын-гавыя хітрыкі, — упэўнены мужчына. — Памятаю, у адной краме дзверы ўваходныя глядзелі. Кошт стаяў

— 600 рублёў. Праз пару дзён заходзім — напісана слова «акцыя», цана ў 740 рублёў зверху перакрэслена, а знізу тыя ж 600 рублёў. Вось вам і зніжка...

За зніжкамі больш за астатніх сочаць пенсіянеры, каб сэканоміць капейчыну (пасля дэнамінацыі — у прамым сэнсе) на лямпачках ці разетках.

Пакуль адны ставяцца да акцый скептычна, іншыя, што называецца, бяруць ад жыцця ўсё. Складваюць у кошык па пяць рамак для фотаздымкаў, набіраюць пакеты шкарпэтак (пры зніжцы ў 20 працэнтаў кожная пятая пара — бясплатная) і просяць запакаваць тэлевізар з большай дыяганаллю, чым планавалі спачатку (рублі за лішнія цалі быццам жа з сэканомленых). Хоць грашма, здаецца, ніхто асабліва не раскідваецца: не мае сэнсу сёння браць лядоўні ці пральныя машыны ў запас.

Наталля ЛУБНЕўСКАЯ. lubneuskaya@zviazda.by

■ Трагедыі

ДАЛЁКА АД ДОМА

Пад Новасібірскам загінула сям’я з Пружанскага раёна

Страшная аварыя пад Новасібірскам забрала жыцці чатырох жыхароў Брэстчыны, загінулі муж і жонка, іх сын і 9-гадовы ўнук. Як паведамілі інфармагенцтвы са спасылкай на расійскую Дзяржаўтаінспекцыю, беларускі аўтамабіль рухаўся па трасе Р254 з боку Омска ў бок Новасібірска. У нейкі момант ён выехаў на паласу сустрэчнага руху і ўрэзаўся ў велікагрузную фуру. Удар быў такой сілы, што легкавік ператварыўся ў месіва, яго вадзіцель і пасажыры памерлі на месцы здарэння. Паводле адной з версій расійскіх праваахоўнікаў, беларускі вадзіцель заснуў за рулём.

У машыне на момант аварыі знаходзіліся 58-гадовы жыхар вёскі Юндзілы (ён быў за рулём), яго 54-гадовая жонка, іх 32-гадовы сын і 9-гадовы ўнук — сын дачкі сужэнцаў, яна пражывае разам з бацькамі. Такім чынам, 30-гадовая жанчына страціла разам бацькоў, брата і адзінага сына.

— Аксана зараз у вельмі цяжкім псіхалагічным стане, — сказала карэспандэнт газеты **Ніна ПРАТАСЕВІЧ, спецыяліст Ружанскага пасялковага Савета**. — Суседзі, аднавяскоўцы стараюцца яе хоць неяк падтрымаць, але ж, самі разумеюць, гэта склалана.

Ніна Мікалаеўна да рэарганізацыі ўзначальвала сельсавет, у які ўваходзіла вёска, таму добра ведае гэту сям’ю. Паводле яе слоў, сям’ю можна назваць шчырымі, сумленнымі працаўнікамі і надзвычай прыстойнымі людзьмі. Галава сям’і Уладзімір Васільевіч больш за 20 гадоў працаваў галоўным аграномам гаспадаркі, якую пазней далучылі да ААТ «Ружаны-Агра». Цяпер у гэтым сельгаспрадпрыемстве працуе яго дачка Аксана. Жонка апошнім часам займалася асабістай гаспадаркай, у якой налічваецца толькі шэсць кароў. Сужэнцы выгадвалі чацвёра дзяцей.

Старэйшы сын ездзіў у заробкі ў Расію. Два гады таму ён загінуў пад Новасібірскам, там і быў пахаваны. І вось бацькі заказалі помнік тут, вырашылі яго завезці сваёй машынай і ўстанавіць на магіле сына.

Яшчэ ў пасялковым Савеце паведамілі, што дапамагчы прывезці на радзіму цэлы загінулых бярэцка сельгаспрадпрыемства «Ружаны-Агра». Дасягнутая дамоўленасць з адной з брэсцкіх арганізацый. Яе машына-рэфрыжэратар павінна выехаць 12 жніўня з Брэста ў Новасібірск. Упраўленне па працы і занятасці райвыканкама вырашае пытанне аб аказанні дапамогі на пахаванне сям’і.

...Уся вёска знаходзіцца ў шоку, — сказала Ніна Пратасевіч. Жанчыны цяпер прыгадваюць, як загінулае суседка расказвала, што ўвесь час сніўся сын і клікаў іх да сябе.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

ЗДАРЭННЕ НА ВОЗЕРЫ

У Лагойскім раёне перавярнулася лодка: мужчына і дзяўчынка загінулі, хлопчык выратаваны.

Было каля дзевяці гадзін вечара, калі ў МНС ад відавочцы паступіла паведамленне, што на возеры каля вёскі Завішына тонуць людзі. З яго слоў вынікала, што перавярнулася лодка, у якой знаходзіліся тры чалавекі: мужчына, хлопчык і дзяўчынка.

Да прыбыцця ратавальнікаў мясцовыя жыхары вынялі з вады і даставілі на бераг мужчыну, пенсіянера, які не падаваў прыкмет жыцця. Пазней фельчарам хуткай медыцынскай дапамогі была канстатавана яго смерць.

Работнікі МНС з выкарыстаннем спецыяльных сродкаў выратавалі хлопчыка 2007 года нараджэння, які знаходзіўся каля перавёрнутае лодкі на адлегласці 30 метраў ад берага. Пасля медыцынскага агляду дзіця дастаўлена па месцы жыхарства, яно не пацярпела, у шпіталізацыі патрэбы не было.

На адлегласці 25 метраў ад берага, дзе глыбіня складала 2,5 метра, ратавальнікі выявілі цэла патанулай дзяўчынкі 2004 года нараджэння.

Як паведамілі ў Мінскім абласным упраўленні МНС, дакладную карціну таго, што адбылося, яшчэ трэба будзе высветліць, аднак, згодна з папярэдняй інфармацыяй, мужчына запрасіў дваіх суседскіх дзяцей пакатацца на драўлянай вёсельнай лодцы. Плаўсродак перавярнуўся, і дзяўчынка пачала тануць. Дарослы паспрабаваў яе выратаваць, і абодва сышлі пад ваду. Хлопчык застаўся на паверхні вады і трымаўся за перавёрнутую лодку.

Ратавальнікі МНС і АСВОДА нагадваюць: у лодцы або любым іншым маламерным судне неабходна быць у зашпіленай выра-тавальнай камізэльцы, якая зводзіць да мінімуму верагоднасць трагічнага зыходу ў выпадку перакульвання.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

■ Ну і ну!

У пасажыра падземкі канфіскавалі... шаблю

Супрацоўнік службы бяспекі сталічнага метрапалітэна на станцыі «Плошча Перамогі» заўважыў у руках у пасажыра прадмет, падобны на шаблю. Ён спыніў грамадзяніна для догляду і выклікаў міліцыянераў, што дзяжурылі на станцыі.

Праваахоўнікі канфіскавалі шаблю ў ножнах і перадалі яе экспертам-крыміналістам, якім трэба будзе высветліць, ці з’яўляецца яна халоднай зброяй, а калі так, дык да якога віду, тыпу, узору адносіцца, паведамляецца на сайце ГУУС Мінгарвыканкама. Супрацоўнікамі УУС па ахове Мінскага метрапалітэна па гэтым факце праводзіцца праверка. Устаноўлена, што мужчына, у якога была канфіскавана падазроная рэч, займаецца рэстаўрацыяй прадметаў даўніны. Супрацоўнікі Дзяржаўнага камітэта судовых экспертаў Рэспублікі Беларусь ужо высветлілі, што зброя мае знешняе падабенства з кавалерыйскай салдацкай шабляй узору 1827 года, якая выкарыстоўвалася да 1917 года. Цяпер кошт гэтага віду халоднай зброі можа дасягаць некалькіх тысяч долараў.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by